Celine & Tom

Veilig Huis Antwerpen

Trefdag gezinsarmoede
november 2026

VEILIG HUIS

Kennismaking + waarschuwing

- Wie zijn wij?
- Wie ben jij?
- Welke dienst werk je?
- Ben je al eens geconfronteerd geweest met IFG?
- Wat verwacht je van de workshop?

- Kan heel dichtbij komen, indien te veel verlaat zeker de zaal.

Casus Ingrid en Anis

- Triage (Deelnemers en info)
- Welke risicofactoren?
- Gesprekken
- Plan van Aanpak / Veiligheidsplan

- Diensten en adviezen

10 Veilige Huizen in Vlaanderen

VEILIG HUIS

Waarom?

VEILIG HUIS

Partner van slachtoffer dodelijke brand aangehouden op verdenking van moord, in maart vorig jaar kreeg hij nog tijdelijk huisverbod

Vrouw (38) uit Lembeek dood aangetroffen in woning : ex-partner verdacht van moord

Dit jaar al 1.500 meldingen van partnergeweld bij hulplijn 1712 en dat is "het topje van de ijsberg"

Van overdreven aandacht en te veel cadeautjes tot extreme jaloezie: welke rode vlaggen zijn er in een toxische relatie?

Man aangehouden voor moord op vrouw en 2 kinderen in Elsene

Per dag gemiddeld 185 dossiers over partnergeweld in ons land

Ruim 120 Belgen per dag doen aangifte van partnergeweld

Politiezone Deinze-Zulte-Lievegem behandelde vorig jaar 17.684 noodoproepen: "Sterke toename van drugsfeiten en intrafamiliaal geweld"

Oud-burgemeester van Aalst Ilse Uyttersprot (53) gewelddadig om het leven gebracht, verdachte hele dag ondervraagd

"Die klacht bij de politie was er te veel aan": hoe aangifte van partnergeweld Miren en zoon Michiel fataal werd

25 jaar cel voor man die ex-vriendin vermoordde met 2 messteken in Kaprijke

VEILIG HUIS

Waarom Veilig Huis?

- Omdat IFG een gigantisch, hardnekkig en gevaarlijk probleem is
- Omdat geen enkel kind mag opgroeien in angst
- Omdat een slachtoffer pas hulp zoekt na gemiddeld 35 feiten
- Omdat niemand mag verdwalen in het systeem
- Omdat samenwerken levens redt

Intrafamiliaal geweld beter begrijpen

Intrafamielwatte?

- **Strafrechterlijke definitie:**

Omzendbrief COL 4/2006:

"Wordt als intrafamiliaal geweld beschouwd

iedere vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld

tussen echtgenoten, samenwonenden of personen die hebben samengewoond en tussen wie een affectieve band bestaat of bestaan heeft."

Wereldwijd is IFG één van de voornaamste doodsoorzaken voor personen in de leeftijdscategorie van 15 tot 44 jaar. (vzw Zijn)

30% van de vrouwen wereldwijd worden minstens éénmaal in hun leven geconfronteerd met fysiek of seksueel geweld vanwege hun partner. (WHO)

VEILIG HUIS

Even platslaan met cijfers

- In België wordt **1 op de 3 mensen minstens één keer** in hun leven geconfronteerd met partnergeweld (IVGM)

- **Sinds 2020 toename** én meer in de pers
- Partnergeweld komt voor **in 1 op 7 gezinnen** (vzw RoSa)
- In **75%** van de gevallen van partnergeweld **zijn kinderen thuis** (Holden 2003 in Desair & Hermans 2012)

- **1 op 3 kinderen** heeft voor de leeftijd van 15 jaar minstens één keer **geweld tussen de ouders gezien of gehoord** (IVGM)

- Politionele statistieken: **In 2024 werden 14.723 mensen slachtoffer** van een vorm van partnergeweld in het Vlaams Gewest

- Gerechtelijke statistieken: (parket)
    - In **2024** behandelde **justitie 40.382** zaken van partnergeweld (België)
    - **25%** van de klachten gaat over het **niet-naleven van het bezoekrecht** (vaak psychisch geweld/HCO)
    - Realiteit**: 55% van de PV's zonder gevolg (seponering)**

VEILIG HUIS

- In 2024 werden in België **minstens 20 vrouwen vermoord** door hun partner
- Ongeveer **58% van alle dodingen** van vrouwen wordt gepleegd door **een intieme partner of familielid**
- Gemiddeld **35 incidenten** voor politie wordt gebeld (RoSa vzw, 2020)
- **87% doet nooit aangifte** (IVGM, 2010)
- **7 op de 10** slachtoffers in de opvang **keren terug naar huis (**CAW, Vluchthuis)

VEILIG HUIS

In de praktijk

- Vaak al lang aan de gang en hardnekkig
- Grote impact op kinderen
- Het stoppen van geweld is een kwestie van lange adem, je kan gezinnen niet snel loslaten.
- Sluimeren onder de radar van politie & hulpverlening (dark number)
- Multistressgezinnen
- Hulpverlening kent elkaar niet, neemt geen initiatief
- Complexe dynamieken die elkaar beïnvloeden
- Voorgeschiedenis IFG (intergenerationeel geweld)

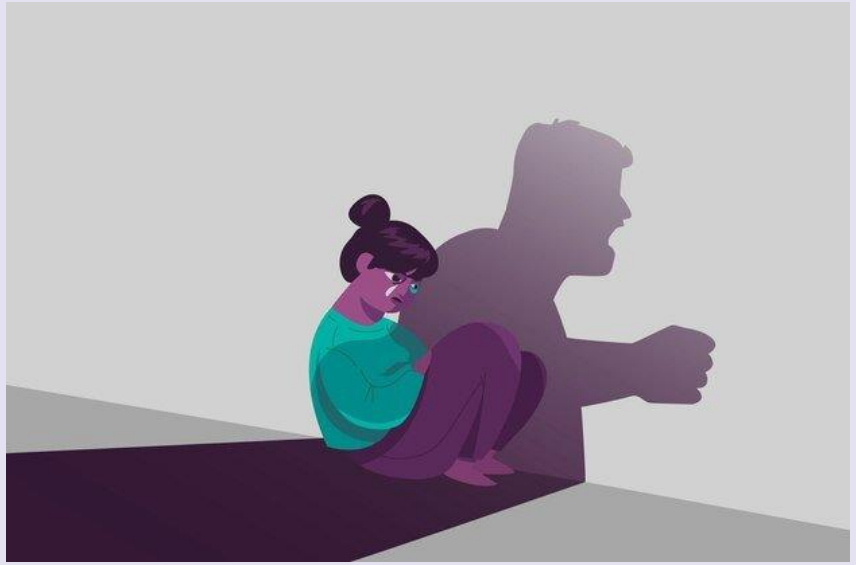

Wie?

Wie?

- Coördinatie
  - Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving, afdeling GenderGerelateerdGeweld
  - In Antwerpen: samen met Stad Antwerpen
- Kernpartners
  - Politie-justitie: politie, parket, justitiehuis
  - Hulpverlening: centrum algemeen welzijnswerk, centrum geestelijke gezondheidszorg, OCMW, Opgroeien, Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Wat?

4 Sporen

- Spoor 0: over de drempel
- Spoor 1: wegwijzer
- Spoor 2: casusondersteuning
- Spoor 3: intensieve casusregie

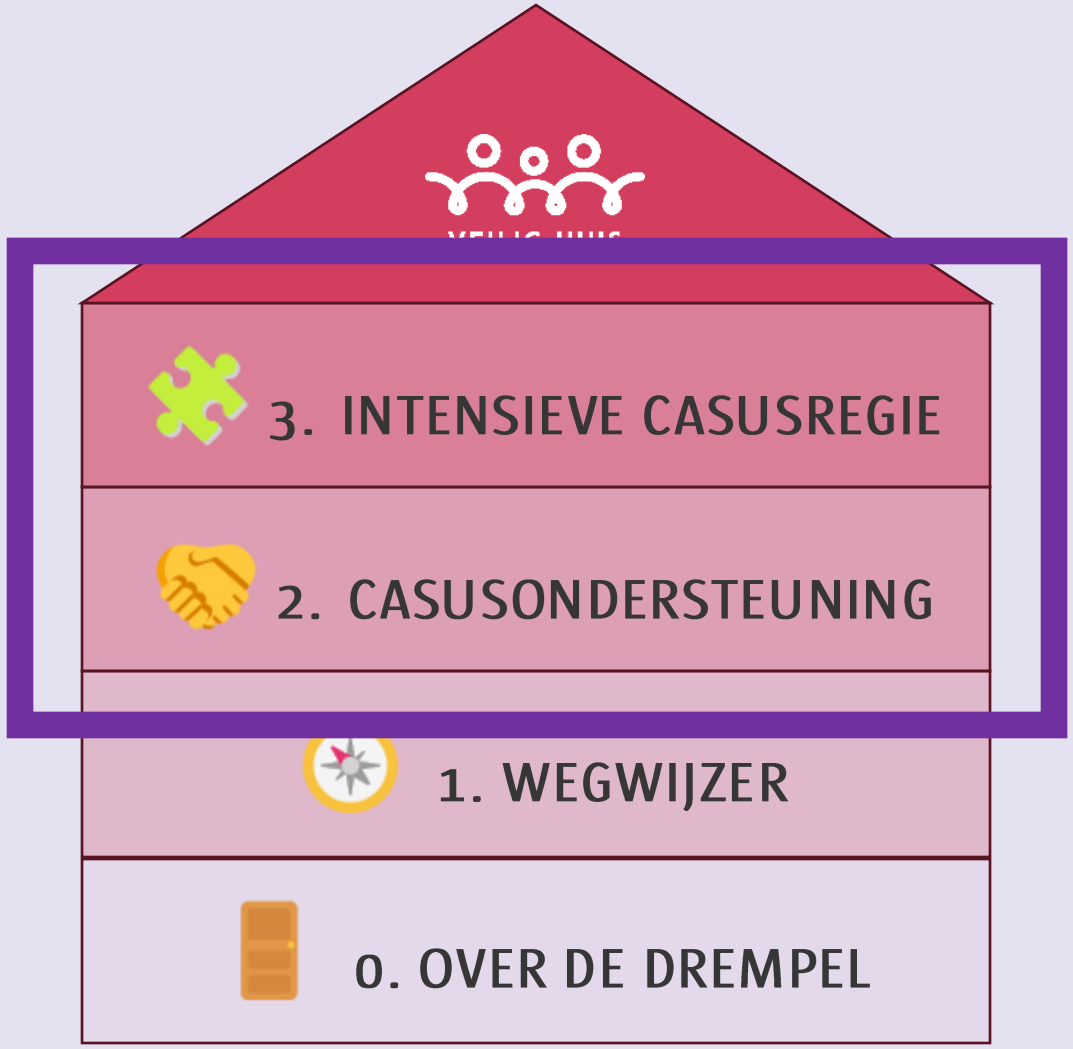

Spoor 2 & 3 – Intersectorale aanpak

- Aanmeldingsvoorwaarden
  - Verhoogd risico op herhaald intrafamiliaal geweld
  - Intersectorale infodeling en casusoverleg tussen kernpartners is noodzakelijk
  - Nood aan een afgestemd traject tussen de kernpartners
  - Elke professional kan aanmelden!
- Intersectoraal overzichtsdossier in WIDA
- Risico-gestuurde aanpak met het oog op het doorbreken en voorkomen van geweld en/of escalatie

VEILIG HUIS

Aanmelden bij Veilig Huis

617 aanmeldingen
390 opgestart

Consultlijn!

Partner betrokken bij **IFG-casus** met **nood** aan intersectorale afstemming → **Aanmelding** & risico-inschatting → Intersectorale **infodeling** met kernpartners → **Triage**: bepalen wel of geen aanbod, en zo ja welk aanbod → **Instroom** of advies

Verhoogd **risico** op herhaald IFG

Intersectorale **infodeling** noodzakelijk

Nood aan **afgestemd** traject tussen kernpartners

WIDA of aanmeldformulier

PROCESFLOW

VEILIG HUIS

Spoor 2: Casusondersteuning

Doelgroep: Gezinnen uit balans

- Zorgwekkende signalen rond onveiligheid, eerste geweldsfeiten of ernstig geweld
- Weinig tot geen hulpverlening, of sluit niet aan bij de noden van het gezin
- Minimale motivatie of openheid rond hulpverlenend traject
- De situatie is niet structureel onveilig of hoog-complex

Spoor 2: Casusondersteuning

Aanbod: kortdurend en intersectoraal traject

- Aanklampend, laagdrempelig en outreachend
- Verkennen en in kaart brengen
- Systemisch en analytisch (dynamieken, zorgen, risico's, noden)
- Interdisciplinair en op maat
- Geweld bespreekbaar maken en veiligheid installeren
- Juiste hulp op gang brengen
- Kortdurend opvolgen

Spoor 3: Intensieve casusregie

Doelgroep: Structureel onveilige gezinnen

1. Gevaar
2. Multiproblem
3. Moeilijke opstart
4. Nood aan regie

Spoor 3: Intensieve casusregie

Een samenwerkingsverband tussen politie/justitie, (lokale) overheid en hulpverleningspartners. (art. 458ter SW)

Bij **ernstige situaties** van intrafamiliaal geweld (alle vormen), waarbij de betrokkenen er niet in slagen om op eigen kracht de **geweldspiraal** te doorbreken én waar een **multidisciplinaire** (keten)aanpak nodig is.

(gevaar – multiproblem – moeilijke opstart – nood aan coördinatie)

Doel?

Samen werken aan het bekomen van veiligheid in het hele gezinssysteem: geweld in gezinssituaties stoppen + herhaling voorkomen door in te zetten op:

↓ risicofactoren en ↑ beschermende factoren

VEILIG HUIS

Verschil spoor 2 en 3

CASUSONDERSTEUNING

- 6 maanden
- Gezin tijdelijk uit balans
- Betrokkenheid van parket en politie waar nodig
- Doel: Kort op de bal spelen en loslaten met de juiste verwijzing

INTENSIEVE CASUSREGIE

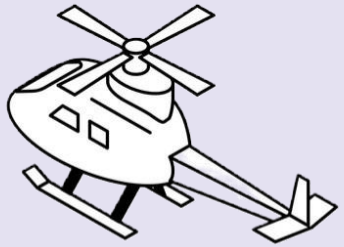

- 18 maanden
- Structurele onveiligheid
- Intensieve betrokkenheid van parket, politie en hulpverlening
- Doel: Regie voeren met het oog op duurzame veiligheid

VEILIG HUIS

Vormen van geweld + Signalen

- Fysiek
- Seksueel:

  Seksueel gedrag zonder toestemming = verkrachting

  ook binnen het huwelijk
- Psychisch
- Economisch

IFG profielen

- Situationeel geweld
- Opvoedstress
- Langdurige zorg
- Hoog conflictueus ouderschap
- Intieme terreur
- Stalking

Geweld op het continuüm

Uni-directioneel
Intieme terreur

Dwang en Controle

Bi-directioneel

Situationeel geweld

Geweld op het continuüm

Intieme terreur

Coërcive control

22%

Pleger: 1 partner

Voornamelijk mannen

Situationeel geweld

78%

Pleger: beide partners

Mannen en vrouwen
Zwaar fysiek geweld: meer mannen

IFG-profiel: Situationeel geweld

- Conflicten vanuit interpersoonlijke dynamiek: geweld ontstaat door **relationele dynamiek**
- **Beiden** triggeren het geweld en elkaar. Wie is dader? Wie is slachtoffer?
- **Stress** leidt tot conflicten, geweld vanuit **frustratieagressie**
- Vaak vrij voorspelbaar
- Kinderen meestal alleen getuige

Motivatie: verlies van liefde, verbondenheid en betrouwbaarheid. **Verlangen om gedrag te veranderen**.

Pleger: beiden: mannen & vrouwen

Cirkel van geweld

"Waarom gaan ze toch altijd terug naar elkaar?"

"Het spijt me, het zal nooit meer gebeuren"

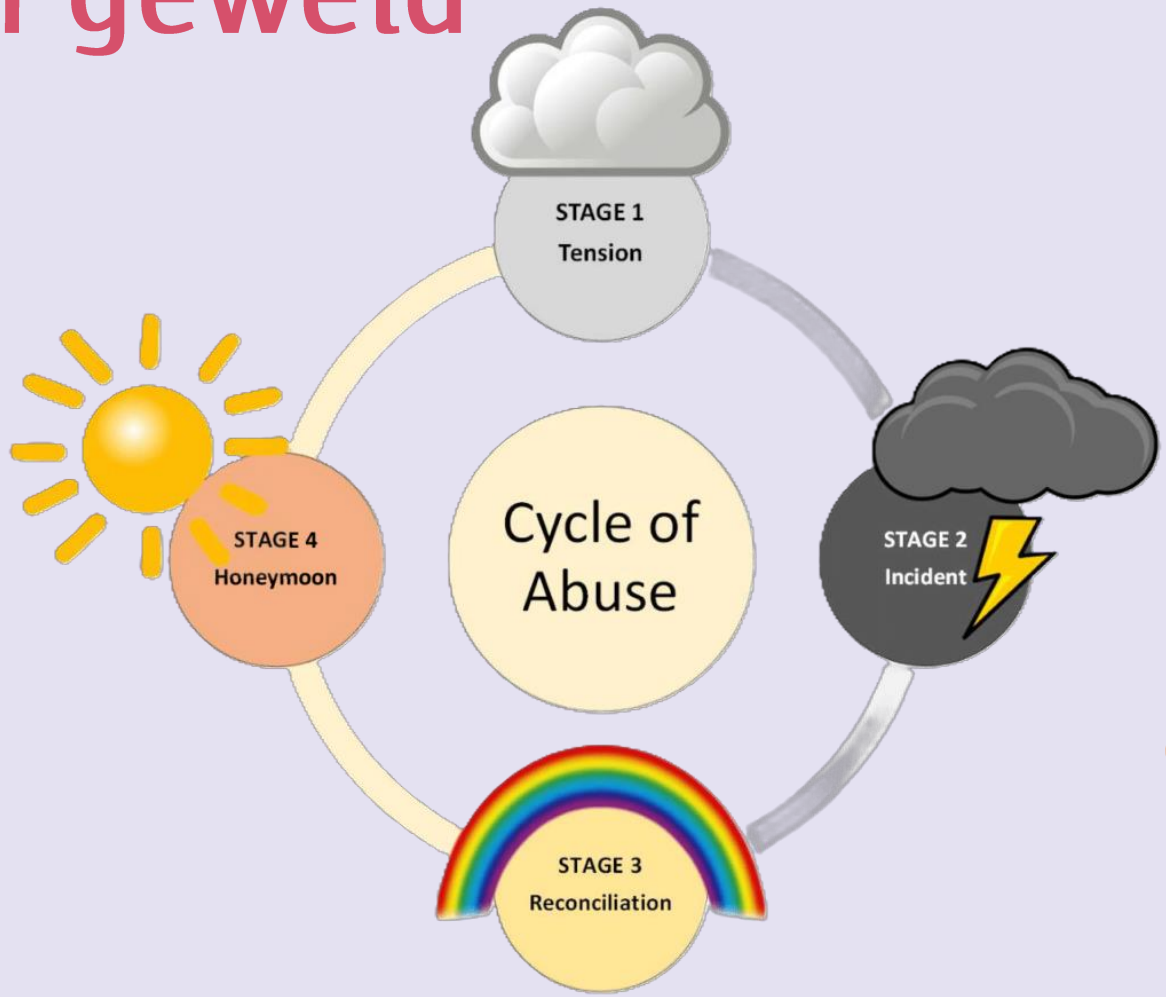

"Hij doet echt zijn best nu om minder boos te worden"

IFG-profiel: Opvoedstress

- Verschil in opvoedstijl is vaak basis van conflicten

OF

Geweld in huis → Gedragsproblemen ← Aangeboren problematiek

- Veel stress en **onveiligheid** voor alle gezinsleden
- **Gedrag** kan conflicten en geweld veroorzaken tussen ouders onderling of tussen ouder en kind

IFG-profiel: Langdurige zorg

- **Individuele problematiek** (beperking of psychische problemen) bij één (of beide) partner(s)
- Veel **verbaal** geweld
- Vaak **onveilige opvoedsituatie** voor de kinderen of **verwaarlozing**
- **KOPP/KOAP** kinderen

IFG-profiel: Hoog Conflictueus ouderschap

- Complexe conflictscheiding
- Problemen vooral rond **omgangsregeling**
- **Psychisch** geweld en **juridisch** gevecht
- **Loyaliteitsproblemen** bij de kinderen

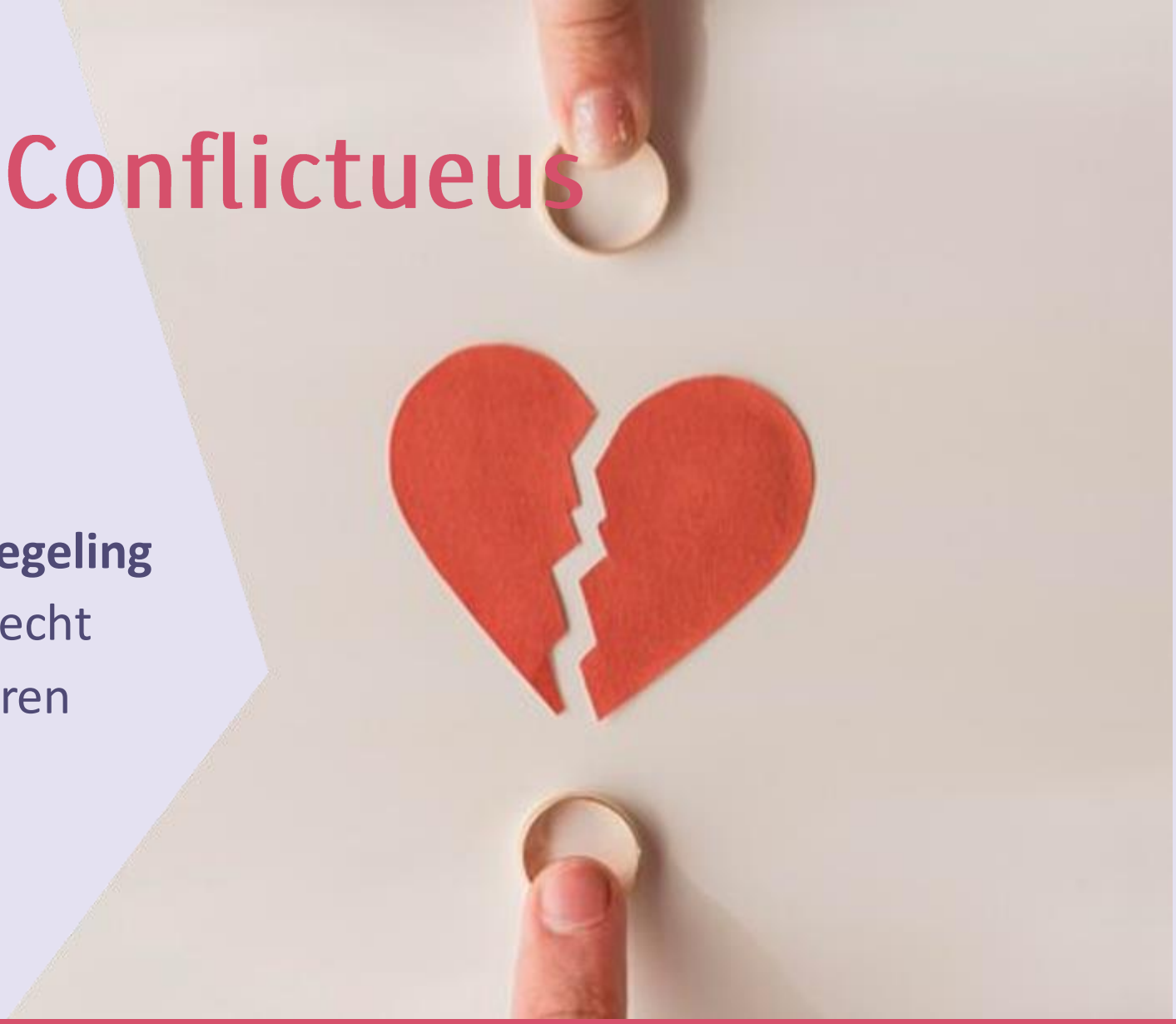

IFG-profiel: Intieme terreur

- **Uni-directioneel**: éénzijdige dynamiek en **intrapersoonlijk**
- Focus ligt op **macht** en **controle**
- Vaak extreme **machtsongelijkheid en/of afhankelijkheid**
- Pleger heeft **geen probleembesef**
- Pleger heeft **geen schuldinzicht**
- Slachtoffer voelt zich continu bedreigd

Motivatie: macht en controle

Pleger: 1 partner, voornamelijk mannen

IFG-profiel: Stalking

- Stalking duurt **langer dan een maand**
- Stalker investeert **veel tijd/geld/energie**
- Soms sprake van **ziekelijke jaloezie of waanideeën**
- **Denkfouten** aanwezig bij de stalker: externaliseren, minimaliseren, rechtvaardiging van eigen gedrag
- **Geen inzicht** in het feit dat grenzen overschreden worden
- **Ziet zichzelf als slachtoffer** van personen of omstandigheden. Is onverschillig t.a.v. wat slachtoffer wil.

Aanpak verschilt volgens plek op continuüm

Intiem terreur

- Slachtoffer en kinderen beveiligen
- Apart werken met dader en slachtoffer
- Aparte hulpverlening voor dader en slachtoffer
- Koppeltherapie en bemiddeling worden afgeraden omwille van ongelijke machtsverhoudingen
- Veiligheidsplan opstellen met slachtoffer
- Maatregelen vanuit justitieel kader, CO3 Ketenaanpak

Situationeel geweld

- Veiligheid en rust bieden
- Tijdelijk apart
- Partners in de escalatie betekent partners bij de oplossing

  Relatietherapie?
  Bemiddeling?
- Stressbronnen aanpakken
- Indien te ernstig of complex: spoor 3 intensieve casusregie

Window of tolerance

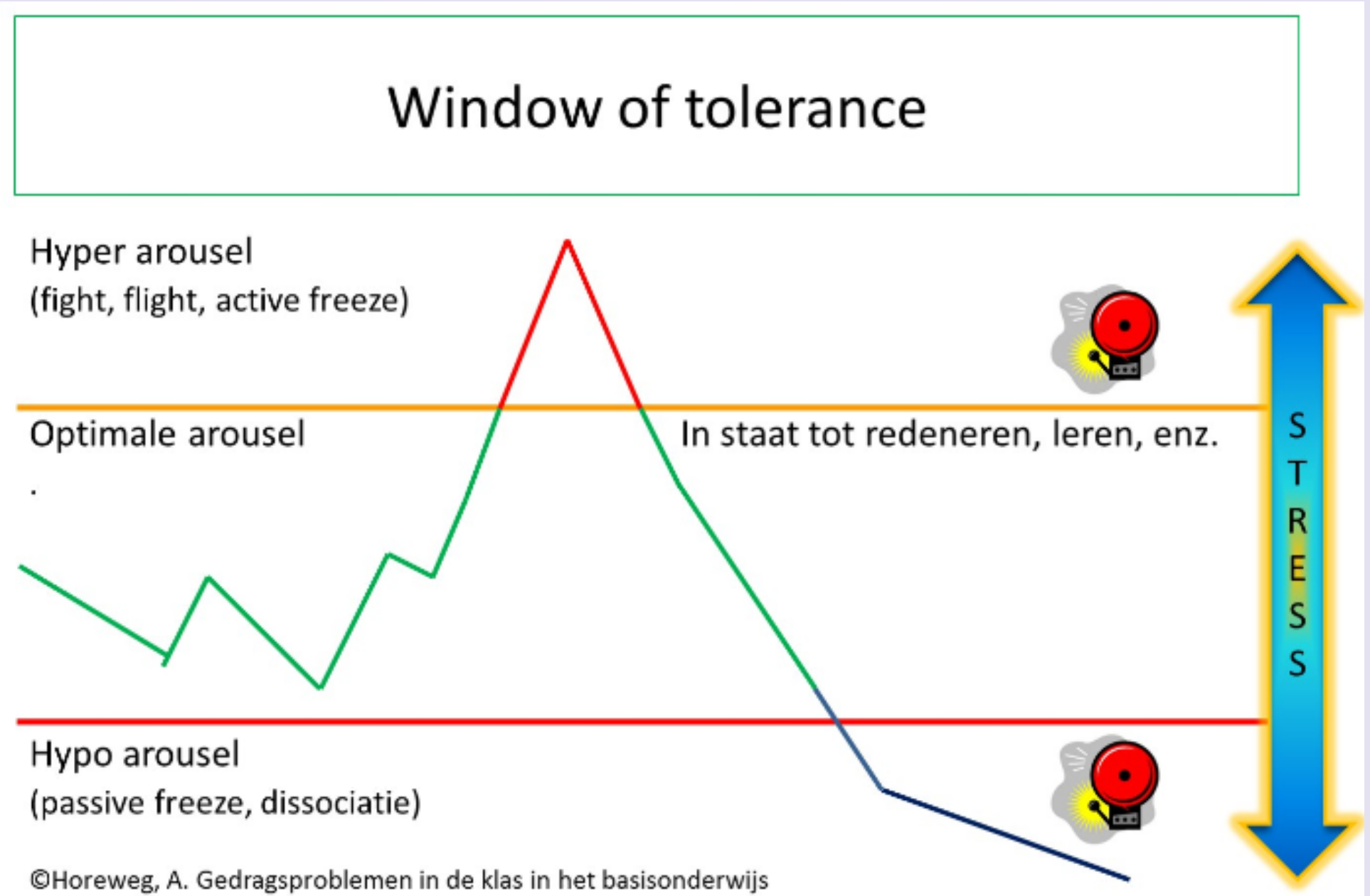

©Horeweg, A. Gedragsproblemen in de klas in het basisonderwijs

Wat kan ik zelf opmerken?

Wat kan je opmerken bij het slachtoffer?

- Ziet er **moe** uit en is vaak ziek
- Draagt **bedekkende kledij**
- Verandert plotseling van uiterlijk of kleding
- Lijkt vaak onrustig of **nerveus**
- Blauwe plekken, kneuzingen of andere **verwondingen**
- Specifieke **signalen seksueel geweld** (zie later)

Welk gedrag kan je opmerken?

- **Verdedigt** de partner
- Doet alsof er niets aan de hand is
- Gedraagt zich opvallend **anders** als de partner erbij is
- Wordt plotseling religieus of heeft opeens een **andere, sterkere mening**
- Plotseling **overdreven druk** of net **overdreven rustig**
- **Laag zelfbeeld**, vindt zichtzelf niets waard of zegt negatieve dingen over zichzelf
- Moet altijd **bereikbaar** zijn voor de partner
- Zonder duidelijke oorzaak plotseling **bang, boos, verward of depressief**

Wat kan je opmerken in contact met anderen?

- Plotseling **minder contact** met vrienden of familie
- **Ontwijkt** vragen of geeft onduidelijke antwoorden
- **Zegt** afspraken op laatste moment **af** of komt niet opdagen
- Maakt **geen oogcontact**
- **Schrikreactie** als zij wordt aangeraakt

Wat kan je mogelijks nog opmerken?

- Het is lastig om het slachtoffer **alleen te spreken**
- Kan geen verklaring geven voor **verwondingen of kapotte spullen**
- **Geen eigen financiële middelen**, heeft **schulden** of is afhankelijk van de partner hiervoor
- Gaat vaker naar de huisarts, gebruikt (meer) **slaapmiddelen of pijnstillers**
- Gebruikt verdovende middelen zoals **alcohol of drugs**
- Doet veel (of net niets) in het huishouden

Hoe in gesprek gaan?

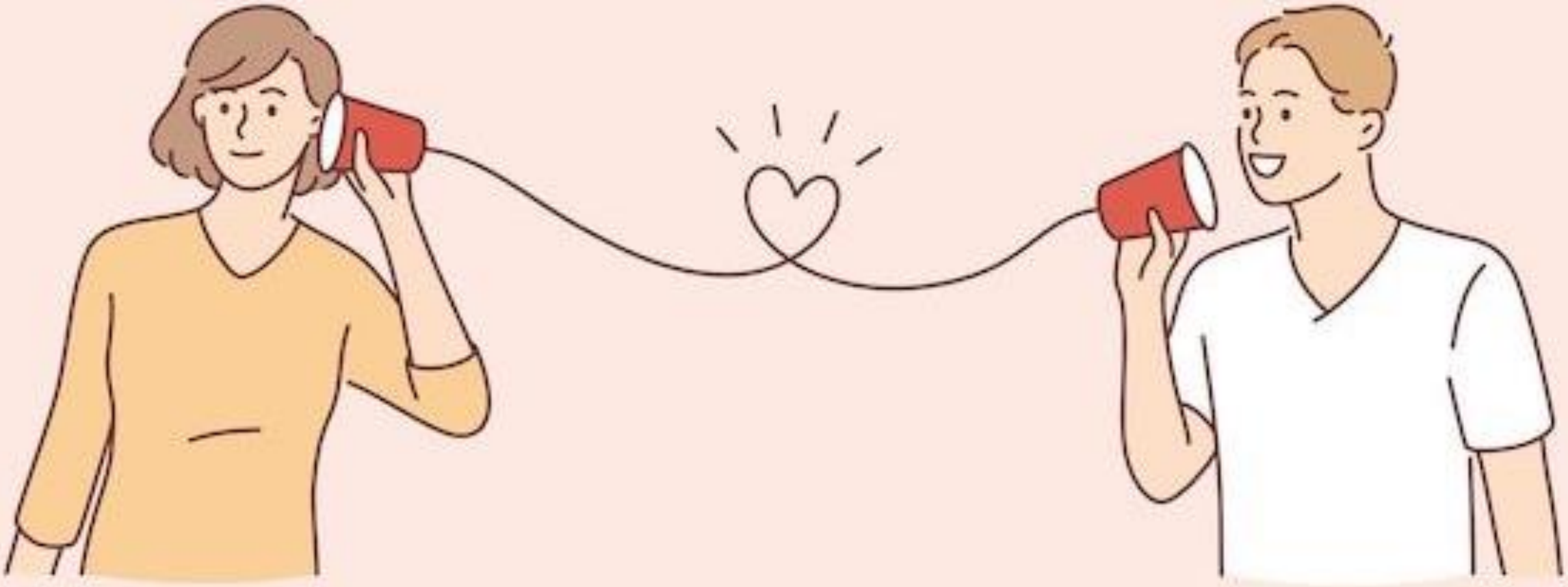

Wat kan ik doen als hulpverlener?

- Zorg voor veiligheid en privacy
  vb. "Waar wil je graag even gaan zitten? Kan ik iets doen om het je comfortabel te maken?"

- Scherm kinderen af van een (crisis)gesprek. Gebruik nooit kinderen om te tolken.

- Neem een open houding aan en zorg voor empathie en respect.

- Neem voldoende tijd, luister actief zonder te oordelen, toon interesse en berg je eigen mening op.

- Wees alert voor de vraag achter de vraag!

VEILIG HUIS

Bij niet-onthuld geweld

- Benoem waarom je vermoedens hebt, maar oordeel niet. Benoem de dingen die je ziet/opmerkt.
- Dwing een persoon niet om geweld te onthullen, speel geen detective.
- Stel open vragen:
  niet: “Is er geweld in jullie relatie?”
  wel: "Wat doen jullie bij stressmomenten? Hoe gaan jullie daarmee om?
  Wie zegt/doet wat?" (dynamiek)
- Respecteer het tempo en keuzes van de persoon
- Plan een vervolgafspraak
- Bekijk samen met de persoon welke hulp en ondersteuning kan worden geboden

Gespreksleidraad

- **Heb een open houding en wees alert**
  - → Denk aan alternatieve verklaringen voor vreemd gedrag maar benoem wat je ziet.

- **Geef de cliënt de gelegenheid om te praten**
  - → Wat zorgt voor spanning? Wat is de aanleiding?
  - → Wat zijn soorten geweld die jij meemaakt?
  - → Wanneer is geweld begonnen en hoe vaak gebeurt het?
  - → Zijn er kinderen in huis tijdens geweld?
  - → Heb jij een vertrouwenspersoon?
  - → Welke diensten zijn al betrokken (huisarts, politie, CAW)?

Gespreksleidraad

- **Informeer naar de veiligheid**
  - → Hoe bedreigend is de situatie? (doodsbedreigingen, wapens of voorwerpen, stalking met grote tijdsinvestering, aanwezigheid (ongeboren) kinderen,…
  - → Heeft de cliënt voldoende netwerk? Naar familieleden en vrienden vragen. Neem niet te snel vrede met “ik heb geen netwerk”.

- **Geef informatie over hulpmogelijkheden**
  - → Bekijk welke hulp jij zelf kan bieden.
  - → Acute situatie bel eerst politie en in tweede instantie CAW crisisteam +18
  - → Consultlijn Veilig Huis bellen

Gespreksleidraad

- **Informeer de cliënt over zijn/haar rechten**
  - → Aangifte bij politie (met tolk is wachttijd lang)
  - → Medische hulp inschakelen (check-up bij wurging)
  - → Attesteer het letsel in aantal dagen werkonbekwaamheid
  - → Geef de cliënt mee dat er diensten zijn die juridisch kunnen ondersteunen (BJB, CAW)
  - → Houdt rekening met een onzeker verblijfsstatuut

VEILIG HUIS

Geef rust en laat de cliënt zijn of haar **verhaal vertellen**

Vertel dat **IFG wel meer voor komt**

Vertel dat geweld bij **wet verboden** is

Geweld en problemen gaan **niet vanzelf over**

Het geweld moet stoppen en **niet de relatie**

Twijfel over de relatie is normaal

Besef dat een **echtscheiding niet voor elk koppel evident** is (baby, verblijfspapieren, financiën,...)

Breng partner en kinderen mee in beeld (vraag naar leeftijden, wanneer leren kennen, namen)

Breng **ook brede familie** in beeld, eventueel ook in land van herkomst

Vraag naar **psychiatrische- en verslavingsproblematiek**

Gebruik duidelijk taal en **wees concreet** (als je bezorgd bent, over wat ben je concreet bezorgd)

Bespreek de situatie **met je team**

VEILIG HUIS

Reacties van hulpverleners

- **Angsthaas**: Laat je niet verlammen door angst voor gevolgen.
- **Struisvogel**: Negeer signalen niet; minimaliseer ze niet.
- **Prins op het witte paard**: Neem niet de volledige controle over; betrek het kind. Maak geen beloftes die je niet kan waar maken.
- **Speurneus**: Voorkom tunnelvisie; blijf openstaan voor verschillende perspectieven.
- **Blinde mol**: Communiceer met het kind over je zorgen; betrek hen in het proces.

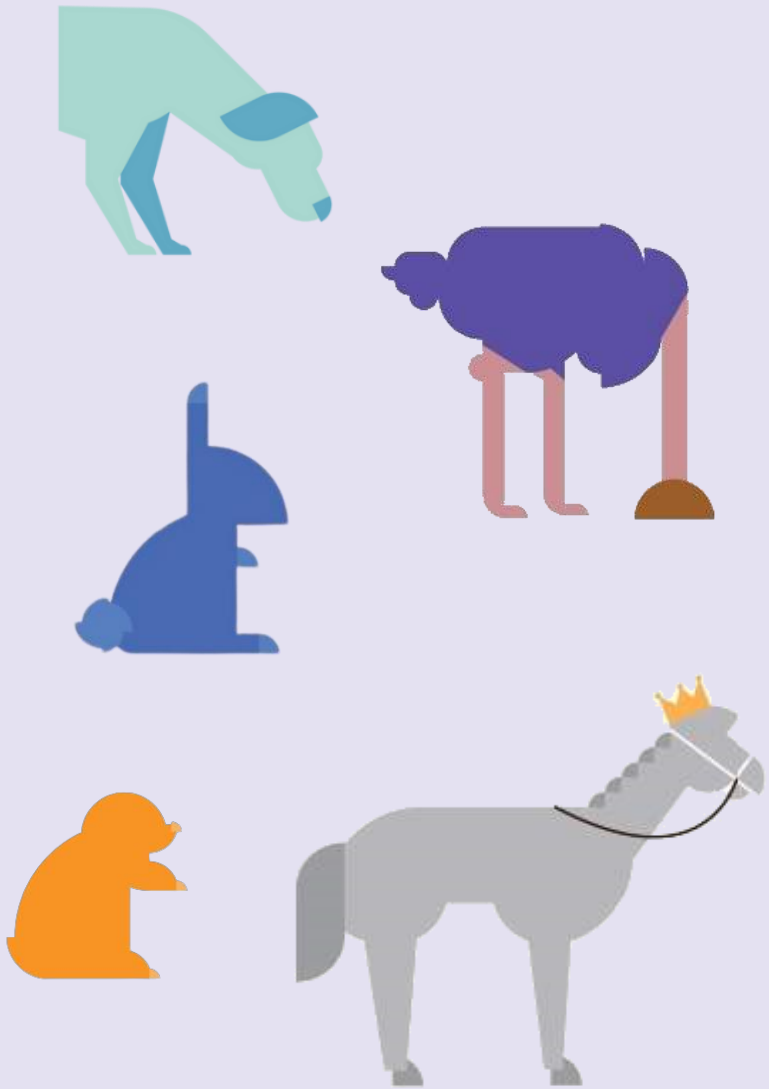

Doorverwijzingen

Waar kan ik naartoe?

Overleg en Consult ivm IFG

Voor professionals

Advieslijn

Veilig huis Antwerpen

Op Ma, Woe en Vrij tussen 09h en 12h30
Op Di en Do tussen 12h30 en 16h

03 435 98 10
veilighuis@antwerpen.be

Voor cliënten

1712

Voor burgers met vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling

Op weekdagen tussen 09h en 16h

Gratis en komt NIET op de telefoonrekening

Géén noodnummer of meldpunt

Wél luisterend oor, advies, doorverwijzing…

VEILIG HUIS

Crisishulpverlening

Crisisteam +18

Cliënten en hulpverlening

Crisissituaties en IFG

24/24 en 7/7

03 225 06 00

Crisisteam -18

Enkel hulpverlening

Crisissituaties bij minderjarigen

24/24 en 7/7

03 609 57 57

CAW
versterkt welzijn

VEILIG HUIS

Hulpverlening

Kruispunten

Vraagverheldering en doorverwijzing

Laagdrempelig, multidisciplinair en rechtstreeks toegankelijk

Max 8 gesprekken. Gratis eerste gesprek, nadien 11 of 4 euro

KRUISPUNT

CAW Slachtofferhulp

Individuele begeleiding slachtoffers en hun kinderen

Geen acute crisis

CAW
versterkt welzijn

VEILIG HUIS

Overleg en Consult ivm IFG

CAW Begeleidingsteam Relaties

Begeleiding van koppels

Maar ook individueel

IFG als thema

Via webformulier op site CAW

Childfocus

Seksuele uitbuiting en online veiligheid

Verdwijning van kinderen en jongeren

(Dreiging van) parentale ontvoering

116 000

Hulpverlening

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK)

Kindermishandeling detecteren, bespreekbaar maken en voorkomen

Vrijwillig kader: advies, ondersteuning en hulpverlening (ook anoniem)

Maatschappelijke noodzaak

03 230 41 90

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

VEILIG HUIS

Hulpverlening

Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ)

Verontrustende situaties detecteren, bespreekbaar maken en voorkomen

Vrijwillig kader: advies, ondersteuning en hulpverlening (ook anoniem)

Maatschappelijke noodzaak (ook voor ongeboren kinderen)

https://www.jeugdhulp.be/organisaties/ondersteuningscentrum-jeugdzorg-ocj

Hulpverlening

Zorgcentrum na seksueel geweld

Opvang en verzorging van slachtoffers van (hands on) seksueel geweld

Psychologische, medische en politionele diensten aanwezig

UZA Edegem

03 436 80 50

Zorgcentra na Seksueel Geweld .be

Adviespunt verslaving

Alle vragen rond (alle vormen van) verslaving

Ook voor ouders/vriend/partner van …

Op afspraak en inloopmomenten

03 361 86 74

Adviespunt Verslaving

VEILIG HUIS

Daderhulpverlening

Vagga

Psychologische begeleiding voor daders

Vrijwillig en binnen justitieel kader

Time out: partnergeweld

BASTA: agressieproblematiek

03 256 91 00

VAGGA
Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg

VEILIG HUIS

Juridische info

CAW Adviespunt Migratie

Sociaal juridische hulpverlening

Verblijf en verblijfsprocedures

Aanbod voor vrijwillige terugkeer en jongerenwerking

03 235 34 05

CAW versterkt weizijn

Balie Antwerpen

Gratis juridisch advies

Aanmelden voor pro deo advocaat

03 260 72 50

balie antwerpen

VEILIG HUIS

Juridische info

Slachtofferonthaal (parket)

Bijstand van slachtoffers

Informatie en bijstand tijdens volledige gerechtelijke procedures

Brengen bv. Slachtoffers op de hoogte bij vrijlating dader

03 257 90 64

CAW JWA

Justitieel Welzijnswerk Antwerpen

Onthaal en trajectbegeleiding voor gedetineerden en hun directe sociale omgeving

Vrijwillig

03 238 59 33

CAW versterkt welzijn

VEILIG HUIS

Bedankt voor de aandacht!

Zijn er

vragen?

Opleiding Intrafamiliaal Geweld

VEILIG HUIS

Veilig Huis

Contact: veilighuis.antwerpen@vlaanderen.be
03/435.98.00
Welkom bij Veilig Huis Antwerpen | Vlaanderen.be

VEILIG HUIS